

ΛΟΓΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

ΚΑΙ ΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΟΜΠΟΛΗ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ

ΕΝ ΤΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ ΑΘΗΝΩΝ

τῆ 4 Φεβρουαρίου 1912

ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1912

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΛΟΓΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

ΚΑΙ ΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΟΜΠΟΛΗ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ

ΕΝ ΤΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ ΑΘΗΝΩΝ

τῇ 4 Φεβρουαρίου 1912

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ

ΑΘΗΝΩΝ

ΣΠΥΡ. Π. ΔΑΜΠΡΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1912

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σπανίως νόμου κέλευσμα δικαιούται να τύχη εκτέλεσεως προθυμοτέρας ἢ τὸ σήμερον τὸ πρῶτον εἰσαγόμενον μνημόσυνον τοῦτο. Πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν ἐπεκαλέσθημεν κατὰ τάνεκαθεν εἰθισμένα τὰς εὐχὰς τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ὑπῆρξε μακρὸς ὁ κατάλογος, διότι μακρὸς εἶνε καὶ ὁ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ διαορευσας χρόνος καὶ πολλοὶ οἱ εὐεργέται ἀπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ, τοῦ ἀειμνήστου πρώτου τῆς Ἑλλάδος βασιλέως, μέχρι τοῦ τελευταίου τῶν χορηγῶν. Σήμερον δὲ προσερχόμεθα καὶ πάλιν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἐδῶ θόλους συγκεκινημένοι, ὅπως τελέσωμεν κατὰ θέσμια πρόσφατα τὴν πρώτην λειτουργίαν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ δευτέρου Πανεπιστημίου, ὅπερ παρέξεν εἰς τὸ πρῶτον ἐκεῖνο ἡ ἑλληνικὴ πατρις. Οὐδ' εἶνε δυσοίωνον, ὅτι ἡ πρώτη αὕτη ἐπίσημος αὐτοῦ ἐμφάνισις εἶνε ἐορτὴ ἐπιμνημόσυνος, διότι ἀγαθῶν μᾶλλον οἰωνῶν προαγγελία εἶνε ἢ εἰς ἡμᾶς δικαίως ἐπιβληθεῖσα ἔκφρασις εὐγνωμοσύνης ἀνυποκρίτου πρὸς ἐκείνους, πρὸς ὧν τὸ ὄνομα θὰ συνδέηται ἐφεξῆς ἀναποσπάστως τὸ νέον Πανεπιστήμιον τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος. Καὶ εἶνε

μεγαλειότερον τὸ τέλοςμα ἡμῶν, ἀπευθυνόμενον σήμερον εἰς τοὺς δύο καὶ μόνους ἀλλὰ μεγάλους Ἑλληνας τοὺς βαστάζοντας μέχρι τοῦδε δίκην ἄλλων πελωρίων κιόνων τὸ νέον οἰκοδόμημα πρὶν ἢ ἀναγραφῇ ἀκόμη εἰς τὴν στήλην τῶν εὐεργετῶν αὐτοῦ ἢ προσδοκωμένη χορεία νέων χορηγῶν καὶ πρὶν ἢ εἰς τὸ δελτίον τοῦ εὐχομένου λευίτου προστεθῶσι τὰ ὀνόματα κεκοιμημένων συναδέλφων.

Μόνων ἐκείνων τῶν δύο τελοῦμεν σήμερον τὴν μνήμην. Οὐδεὶς ἀκόμη τῶν ζώντων ἐθάρρησε νὰ προστεθῇ τρίτος, δικαιούμενος νὰ ἐλκύσῃ τὰς εὐλογίας ἡμῶν, διὰ νὰ δυνηθῶμεν οἰονεὶ νὰ κορεσθῶμεν πρότερον ὑπὸ τῆς ἀντιλήψεως τοῦ τί χρεωστοῦμεν εἰς τοὺς δύο ἐκείνους, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ πατέρες ἅμα καὶ ἀνάδοχοι τοῦ νεογνοῦ, ὅπερ ἐμφανίζεται σήμερον εἰς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον εὐλογοῦν τοὺς γεννητῶρας εὐγνωμόνως.

Πατέρες ἅμα καὶ ἀνάδοχοι. Ἀληθῶς τὸ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον ἔχει δύο πατέρας ὁμοῦ καὶ ἀναδόχους, τοὺς δύο Ἰωάννας, τὸν Δομπόλην καὶ τὸν Καποδίστριαν. Ὁ μὲν ἔδωκε τὴν ἰδέαν, ὁ δὲ παρέσχε τὸ χρῆμα. Ὁ εἷς, ὁ χορηγὸς, ὑπέλαβεν, ὅτι δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ θεωρῆται πατήρ, ἀλλ' οὕτως εἰπεῖν ἀπλοῦς ἀνάδοχος τοῦ ἰδίου τέκνου, καὶ εἰς τὸ γέννημα αὐτοῦ ἐκεῖνο ἠθέλησε νὰ δοθῇ τὸ ὄνομα ἐκείνου, ὃν ἐθεώρει τὸν ἀληθινὸν πατέρα. Ἦτο ὁ μέγας τῆς Ἑλλάδος πολίτης καὶ κυβερνήτης, ὅστις, εὐτυχήσας νὰ δώσῃ πρῶτος μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς δουλευούσης πατρίδος στέγην εἰς τὰς πεφυγαδευμένας Μούσας, μόνος αὐτὸς ἐφαίνετο δικαιούμενος νὰ στολίσῃ μὲ τὸ ὄνομά του καὶ τὸ τέκνον τοῦ φίλου καὶ θαυμαστοῦ. Οὕτως ἀλληλένδετοι

παρίστανται πρὸ ἡμῶν δίκην ἄλλων Διοσκούρων οἱ πρόφρονες παραστάται τῆς νεαζούσης παρ' ἡμῖν σοφίας, ἐπιφανέντες αἴφνης ὡς ἀπὸ ἄλλου κόσμου, καθ' ἃ οἱ ὁμόνυμοι ἀστέρες, ἐπὶ τῶν ἰστῶν τῆς ἐπ' ἐσχάτων χειμασθείνης νηὸς τῆς νέας ἑλληνικῆς ἐπιστήμης, ὅπως γείνωσι προάγγελοι νέων ἀλκυωνίδων ἡμερῶν.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐμυθολόγουν, ὅτι οἱ Διόσκουροι ἐγεννήθησαν ὑπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ταϋγέτου. Ἄλλ' ἐξ ἄλλων χωρῶν μακρὰν τῆς Λακωνικῆς ἐν τῷ ἑλληνικῷ βορρᾷ ὠρμῶντο ἀμφοτέρω οἱ φίλοι, οὓς συνάπτει ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μνήμῃ τὸ σημερινὸν πρῶτον μνημόσυνον τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου. Αὐταὶ αἱ ἀντικρυναὶ καὶ γείτωνες αὐτῶν πατρίδες, ἡ Ἥπειρος καὶ ἡ Κέρκυρα, ἀντεγαιρέτιζον ἀλλήλας ἤδη πρὶν ἢ οἱ γόνοι αὐτῶν συνδεθῶσι διὰ τῆς φιλίας, καὶ κατὰ περίεργον τῆς μοίρας προσῶν εἰς ἀμφοτέρα τὰ τέκνα ἐκεῖνα τοῦ ἑλληνικοῦ βορρᾷ ἐπεφυλάσσετο νὰ ζήσωσι χρόνον μακρὸν ἐν χώρᾳ πολὺ βορειότερα, ἐν τῇ Ῥωσίᾳ, ὅπως ἐν μέσῳ τῶν σκυθικῶν νεφελῶν αἰσθανθῶσι τὴν νοσταλγοῦσαν αὐτῶν καρδίαν παλλομένην ἔτι σφοδρότερον πρὸς τὴν θαλπωρὴν τοῦ ἡλίου τῆς ἀγαπητῆς, ἀλλ' ἀπομεμακρυσμένης αὐτῶν πατρίδος.

Εἰς ἀμφοτέρων τὰ ὄτα ἐκεῖ μακρὰν ἐνηγήθησαν αἱ στοναχαὶ τῆς δουλευούσης Ἑλλάδος, αἱ ἰαχαὶ τῶν παλαιόντων καὶ τὰ ἐπινίκια τῶν ἐλευθερωτῶν. Μόλις που ἀποτινάξασ' ἀκόμη ἀπὸ τῆς κόμης τὴν σποδὸν, μόλις που καθάρασα ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ λύθρου καὶ τοῦ αἵματος τῶν ἀγώνων ἐκάλεσεν ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος ἀπὸ τῆς ξένης ὡς κυβερνήτην τὸν σύμβουλον τῆς ῥωσικῆς αὐλῆς. Ὁ Κερκυ-

ραῖος πολιτευτῆς εὔρε το ἔδαφος μονοноῦ σαλευόμενον ἀκόμη, εἶδε τὴν γῆν ὅπου ὠρχοῦντο ἄλλοτε αἱ Μοῦσαι βρέμουςαν ἔτι ὑπὸ τοῦ πολεμικοῦ πυρροχίου. Ὁ σεισμός πολέμου μακροχρονίου κατὰ τοῦ κατακτητοῦ εἶχεν ἐκχερσώσει τοὺς ἀγρούς, εἶχε πληρώσει ἐρειπίων τὴν γῆν τὴν Ἑλληνίδα, εἶχεν ἐξαντλήσει τὰ τελευταῖα κέρματα τῶν μαχομένων, εἶχε μεταβάλει εἰς φυσίγγια τὰ σπάνια βιβλία τῶν ἀγωνιζομένων. Ἀπανταχοῦ πενία, τῆς δουλείας καὶ τῶν ἀγῶνων πικρὸς καρπὸς, ἀπανταχοῦ ἀμάθεια, βαρὺ συμπαρομάστημα τοῦ σκοτίου ζυγοῦ. Ὀλίγων μόνον χιλιάδων ἐφώτιζε τὸ πνεῦμα ἢ παιδεία, τὸ δὲ μέγα πλῆθος τῶν ὀπλοχαρῶν νικητῶν τοῦ τυράννου ἐμάστιζε πνευματικὴ νόρκη καὶ σκαιὰ ἀπαιδευσία, καὶ δὲν ἐπερέβαλλε πολὺ τὴν ἀλήθειαν ὁ Καποδίστριας λέγων, ὅτι ἡ γῶρα ἦτο τόσον ἀμαθῆς κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ὅσον ἡ Εὐρώπη κατὰ τὸν ἐνδεκατον αἰῶνα. Εἰς τὸν Κυβερνήτην ἐπεβάλλετο νὰ δώσῃ μορφὴν καὶ σάρκα καὶ τάξιν εἰς τὴν νεόπλαστον πολιτείαν. Ἄλλ' ὁ συμπολίτης τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη καὶ τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως ἔγνω ἐν τῇ φωτεινῇ αὐτοῦ διανοίᾳ, ὅτι δὲν ἤρκει νὰ μετεγκεντρίσῃ ἐκ τῆς Ἑσπερίας εἰς τὸ ἀνηβῶν ἔθνος μόνα τὰ ὠφελήματα ἀγαθῆς διοικήσεως καὶ σωστικῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ φωτίσῃ καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ διὰ τοῦ φωτὸς τῆς παιδείας. Συνεχίζων δὲ μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν λογίων τὸ βαρὺ ἔργον τῶν διδασκάλων ἐκείνων τοῦ γένους, οἵτινες ἐν ταῖς ἡμέραις πυκνοῦ ζόφου εἶχον ἀγωνισθῆ νὰ μεταλαμπαδεύσωσιν εἰς τὴν δουλεύουσαν πατρίδα τὰ διδάγματα τῆς σοφίας, ἀπέβη ὀτρηρὸς παρὰ τοῖς ἐλευθερωθεῖσιν εἰσηγητῆς τῆς παιδείας καὶ παρήγορος ὄρφανο-

τρόφος. Αἱ διδακτικαὶ ἀρχαί, ὡς ἤδη εἶχεν ἐνστερνισθῆ ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Fellenberg εὐστοχότατα διευθυνομένῳ γεωργικῷ σχολείῳ τοῦ ἑλβετικοῦ Hofwyl καὶ ἡ πρακτικὴ ἐν αὐτῷ διδασκαλία τοῦ νεαροῦ Vehrli ἀνέφξαν τὸν νοῦν τοῦ μέλλοντος κυβερνήτου πρὸς τὰς μεγάλας παιδαγωγικὰς ἀληθείας τοῦ Πεσταλότση καὶ ἐποδηγέτησαν αὐτὸν ἐν τῷ ἀνθρωπιστικῷ ἔργῳ, ὅπερ ἀνέλαβε μετὰ στοργῆς πατρὸς ἐν τῇ χώρᾳ, ἧς ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ κυβερνητικὴ ἡγεσία. Καὶ ἤδη πρὶν ἀναλάβῃ τὴν πιστευθεῖσαν εἰς αὐτὸν κυβερνησιν τῆς ἐκ τῶν ὀδυνῶν καὶ τῶν θριάμβων τοῦ ἔθνικοῦ ἀγῶνος ἀνισταμένης Ἑλλάδος, ἀπανταχοῦ τῆς Ἑσπερίας ὅπου διήρχετο ἐν εἶχε κύριον μέλημα, γὰρ διδάξῃ τοὺς ἡγήτορας τῶν διεσπαρμένων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἑλληνικῶν κοινοτήτων τὸ καθήκον τῆς ἔθνικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἑλληνοπαίδων. Δύο δὲ μόλις μῆνας μετὰ τὴν κάθοδον αὐτοῦ εἰς τὸ Ναύπλιον εἶχον ἀρχίσαι περισυλλεγόμενοι οἱ ἄποροι καὶ ὄρφανοὶ παῖδες οἱ παρακολουθοῦντες τὰ διάφορα σώματα τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνιζομένων οἱ καὶ ἀποτελέσαντες τὴν βάσιν τοῦ ἐν Αἰγίνῃ συσταθέντος Ὀρφανοτροφείου, τῶν δὲ ὄρφανῶν τούτων ἐκεῖνος ἀνεδείχθη ἀληθὴς πατήρ. Ἄλλὰ δὲν περιορίσθη ὁ Καποδίστριας εἰς μόνην τοῦ Ὀρφανοτροφείου τὴν σύστασιν. Πάσας δ' αὐτοῦ κατέβαλε τὰς δυνάμεις πρὸς ἴδρυσιν ἀλληλοδιδασκικῶν καὶ ἑλληνικῶν σχολείων ἀπανταχοῦ τῆς χώρας καὶ πρὸς συντήρησιν αὐτῶν οὐ μόνον δι' ἐπιχωρίων πόρων, ἀλλὰ καὶ δι' εἰσφορῶν τῶν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ὁμογενῶν καὶ φιλελλήνων. Εἶνε δὲ θαυμαστός αὐτόχρημα ὁ ζῆλος τοῦ Κυβερνήτου καὶ συγκινητικὰ πολλάκις τὰ ἐπεισόδια τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐπουλώσεως τῶν

ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς παρακολουθήσεως τῶν προόδων τῶν μαθητῶν ἰδίως ἐν τῇ στοιχειώδει παιδείᾳ, ἣν ἐθεώρει ὡς τὸ ἀσφαλέστατον θέμεθλον τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς. Ἡ διανοητικὴ καὶ ἠθικὴ βελτίωσις τοῦ λαοῦ ἐξηρητᾶτο ἀναντιρρήτως ἐκ τῆς εἰς τὴν πρώτην ἡλικίαν καὶ τὰ κατώτερα στρώματα μεταδόσεως ὅσον ἦτο δυνατὸν ἀρτιωτέρας μαθήσεως, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε εὐλογον πῶς ἡγέτης οἷος ὁ Καποδίστριας εἰς αὐτὴν ἔστρεψε τὴν κυριωτάτην αὐτοῦ προσοχὴν, βλέπων ἐναμίλλως πρὸς αὐτὸν συναγωνιζομένους ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ τοὺς περιστοιχιζοντας αὐτὸν λογίους καὶ ὄλον τὸ διψῶν παιδείας ἔθνος.

Ἄλλὰ δὲν περιορίσθη ὁ Κυβερνήτης εἰς ταῦτα καὶ μόνα, πρωτοστατῶν ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει τοῦ ἔθνους. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν φροντιστήριον τοῦ Πόρου, ἢ ἐν Τίρυνθι Γεωργικὴ σχολή, τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ναυπλίῳ συστάθεν Στρατιωτικὸν σχολεῖον καὶ ἡ μελετωμένη ἰδρύσις σχολῆς πολιτικῶν ὑπαλλήλων εἶνε τρανὰ δείγματα τοῦ ἐνθέου ζήλου, μεθ' οὗ ἐπεδόθη πλὴν τῆς διαδόσεως τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν σύστασιν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν.

Ἄφ' ἑτέρου δὲ παραλλήλως πρὸς τὴν μέριμναν περὶ στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἔβαινε καὶ ἡ φροντίς τοῦ Καποδιστριαίου περὶ τῆς κατ' ὀλίγον συστάσεως ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τῆς ἰδρύσεως ἐν Αἰγίνῃ Κεντρικοῦ σχολείου πρὸς μόρφωσιν διδασκάλων. Ἄλλὰ καὶ περὶ συστάσεως σχολείων θηλέων ἤρχισε γινομένη σκέψις παρὰ τὴν παρισταμένην ἀνάγκην τῆς ἐκνικήσεως πλείστων δυσκολιῶν, ἐν αἷς καὶ αἰ περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν γυναικῶν προλήψεις κοινωνιῶν ἀπαιδευτῶν.

Ἄλλὰ τὸ μέγα ἐκπαιδευτικὸν ἔργον τοῦ Καποδιστριαίου δὲν καταλήγει εἰς ταῦτα πάντα. Δι' ὅλου αὐτοῦ τοῦ προγράμματος διαφαίνεται, ὅτι ἤθελε νὰ θέσῃ βάσεις ἐδραίας, ὅπως τὸ ἔθνος προχωροῦν ἐν τῇ παιδείᾳ μετεωρισθῆ κατόπιν εἰς ὑψηλοτέρας γνώσεις. Ἦθελε σταθερὰ θεμέλια, ὡς ἐξέθετ' ἐνώπιον τῆς ἐν Ἄργει Ἐθνικῆς συνελεύσεως τῇ 11 Ἰουλίου 1829, ὅπως δυνηθῆ νὰ συστήσῃ ἀνώτερα σχολεῖα, ὅπου οἱ ἐκ τῶν ἀλληλοδιδασκτικῶν ἀποφοιτήσαντες μαθηταὶ θέλουν τύχῃ διδασκαλίας ἀνωτέρας εἰς τὴν φιλολογίαν, εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ εἰς τὰς τέχνας.

Κατὰ ταῦτα ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις, ὑπὲρ ἧς κυρίως ἐμερίμνα, ἦτο ἐν τῷ προγράμματι τοῦ Κυβερνήτου ὁ πρῶτος σταθμὸς τῆς παιδείας τοῦ ἔθνους. Ὅτι δὲ καὶ εἰς τὰς ὑψηλοτέρας βαθμίδας τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐσκόπει νὰ φθάσῃ καὶ διὰ τούτων νὰ ἀναβιβάσῃ τὸ ἔθνος εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν ἀποδεικνύουσι παρὰ τὰς ἀντιθέτους μεμψιμοιρίας ἐνίων τῶν συγχρόνων αὐτοῦ πολλὰ τεκμήρια. Καὶ πρῶτον μὲν δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι αὐτὸς ἐκεῖνος ὑπῆρξε τρόφιμος Πανεπιστημίου, τοῦ τοῦ Παταίου, ἐν ᾧ εἶχε σπουδάσει τὴν ἰατρικὴν. Δεύτερον δὲ δεῖγμα τῆς εἰς τὴν ἐπιστήμην πίστεως εἶνε ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐπιστήμονας καὶ ἡ θερμὴ ὑποστήριξις τῶν διὰ τῆς ὑπερέρας αὐτῶν παιδείας διακρινομένων τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς συγχρόνοις, ὧν ὁ Ἄνδρέας Μουστοξύδης, ὁ Γεώργιος Γεννάδιος, ὁ Ἰωάννης Βενθύλος καὶ ὁ Ἰωάννης Κοκκῶνης ὑπῆρξαν σθεναροὶ αὐτοῦ ἀρωγοὶ ἐν τῷ ἐκπαιδευτικῷ ἔργῳ, καὶ ἡ ἐκτίμησις αὐτοῦ πρὸς τὸν Κοραῆν καὶ τὸν Βαρδαλάχον. Ἡ ἴδρυσις βιβλιοθήκης καὶ μουσείου ἐν Αἰγίνῃ καὶ ἡ ἐνέρ-

γεια ἀνασκαφῶν καὶ αἱ πρῶται ἀπόπειραι πρὸς συλλογὴν δειγμάτων τῶν ὀρυκτῶν τῆς Ἑλλάδος διατρανοῦσιν οὐχ ἥττον τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μεταφυτεύσεως τῶν ἐπιστημῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν πατρίδα. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ ἐν Πόρῳ ἱεροσπουδαστηρίου, οὗ κύριος σκοπὸς ἦτο ἡ μόρφωσις εὐπαιδευτῶν ἱερέων, ἦτο τοιοῦτον, ὥστε τὸ φυτώριον ἐκείνο λειτουργῶν τῆς ἐκκλησίας ἐμπρεπόντων εἰς τὸ ἀπελευθερωθὲν ἔθνος ἔμελλε σὺν τῷ χρόνῳ νάποτελέσῃ τὰ στοιχεῖα θεολογικῆς σχολῆς. Ἄλλ' ἡ περιφανεστάτη ἀπόδειξις τοῦ πόθου τοῦ Καποδιστρίου νά στήσῃ ἐν τῇ ἑλληνικῇ πατρίδι ἱερὸν βωμὸν εἰς τὰς ἐπιστήμας εἶνε τὸ πρὸς τὸν λόρδον ἀρμοστὴν Θωμᾶν Μαικλανδ ὑπόμνημα αὐτοῦ ἐν ἔτει 1815, ἐν ᾧ σὺν τοῖς ἄλλοις προσέτεινε τὴν ἐν Ἰθάκῃ σύστασιν σχολῆς δημοσίας καὶ ἐθνικῆς χάριν τῆς εἰς τὴν πατρίδα γῆν ἀνακλήσεως τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γραμμάτων μετακαλουμένων ὡς καθηγητῶν τῶν ἐν διαφόροις χώραις τῆς Εὐρώπης διεσπαρμένων Ἑλλήνων ἐπιστημόνων, ὅπως διδάξωσιν ἐν γλώσσῃ ἑλληνικῇ. Διὰ τῆς προτάσεως ταύτης ὁ Καποδίστριας ἀναδεικνύεται ὁ πρῶτος λαβὼν κατὰ νοῦν τὴν ἴδρυσιν ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου, ὁκτὼ ὅλα ἔτη πρὶν ἢ ἰδρῦσῃ ἐν Κερκύρα ὁ φίλος αὐτοῦ λόρδος Γυίλφορδ τὴν Ἰόνιον ἀκαδημίαν, τὸ πρῶτον τοῦτο ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον.

Οὕτως ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας ἐγένετο αὐτὸς πρῶτος εἰσηγητὴς τῆς συστάσεως Πανεπιστημίου ἑλληνικοῦ ἐπὶ γῆς ἑλληνικῆς χίλια ὅλα διακόσια καὶ ὀγδοήκοντα ἕξ ἔτη μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ κατάργησιν τῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν τῶν Ἀθηνῶν. Οὐδ' εἶνε ἄπορον πῶς ὁ τοιαῦτα

προτείνας τῷ 1815 εἰς τοὺς Ἕλληνας προστάτας τῶν Ἰονίων νήσων δὲν ἐφήρμοσεν αὐτὰ ἐν Ἑλλάδι, ὅτε ἀνεδείχθη κυβερνήτης αὐτῆς. Ὁ βραχὺς χρόνος, ὃν ἡ μοῖρα ἐπεφύλαξεν εἰς αὐτὸν ὡς ἰθύντορα τῶν τυχῶν τῆς ἀναγεννηθείσης πατρίδος, μόλις ἤρκεσεν, ὅπως ἰδρῦσῃ τὰ ἀσφαλῆ ἐκεῖνα θεμέλια, ἐφ' ὧν καὶ μόνων θὰ ἠδύνατο νὰ ἐδρασθῆ περίοπτος ναὸς τῆς ἐπιστήμης. Ἄλλως δὲ ἡ ἤδη ἀπὸ τοῦ 1823 λειτουργοῦσα Ἰόνιος ἀκαδημία ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ ἐπαρκῆς πρὸς τὰς ἀκαδημαϊκὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, ἕως παρασκευασθῆ ἡ ἴδρυσις ἰδίου Πανεπιστημίου ἐν τῇ ἀπελευθερωθείσῃ γωνίᾳ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος.

Καίτοι λοιπὸν ὁ Καποδίστριας δὲν ἠτύχησε νὰ γείνη ἰδρυτὴς ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλ' οὐχ ἦττον αὐτὸς ἔσπειρε διὰ τοῦ ὑπομνήματος αὐτοῦ ἐκεῖνον τὸν σπόρον, ἐξ οὗ ἀξεθλάσπισεν ἡ Ἰόνιος ἀκαδημία, αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ διὰ τῆς ἀόκνου αὐτοῦ ἐκπαιδευτικῆς δράσεως θέσας τὰ θεμέλια τῆς ἰδρύσεως ἐπιστημονικοῦ πανδιδασκτηρίου τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

Ἀπένεμε κατὰ ταῦτα δίκαιον φόρον εὐγνωμόνως εἰς τὸν Κυβερνήτην ὁ Δομπόλης, ἀξιῶσας διὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ, ὅπως τὸ διὰ τῶν ἰδίων χρημάτων ἰδρυθησόμενον Πανεπιστήμιον λάβῃ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου φίλου καὶ ὀνομασθῆ Καποδιστριακὸν, οἶονεὶ τὸν Καποδίστριαν ἀναγνωρίζων ὡς ἰδρυτὴν καὶ κτίστην τοῦ ἑαυτοῦ ἰδρύματος.

Ἐν ᾧ δὲ τοῦ ἀνδρὸς, οὗ τὸ ὄνομα θὰ τιμᾶ ἐφεξῆς εἰς τοὺς αἰῶνας τὸ ἡμίτομον τοῦ ἀρχαίου ἡμῶν Πανεπιστημίου, ὁ βίος καὶ αἱ πράξεις γινώσκονται περιφανῶς καὶ καταλαμβάνουσι σελίδας ὅλας τῆς νεωτέρας ἱστορίας τοῦ ἔθνους,

ἄγνωστος διαμένει δυστυχῶς ὁ βίος ἐκείνου, ὅστις, καίπερ χύσας ἄφθονον τὸν χρυσὸν εἰς τὰ θεμέλια τοῦ νέου οἰκοδομήματος, οἶονεὶ τελείως ἠθέλησε νὰ ποιήσῃ ἑαυτὸν ἐκποδῶν, προτάσων ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἰδίου ὀνόματος τὸ ὄνομα τοῦ περιδόξου φίλου. Πράγματι μονονοῦ μοιραίως τὰ κατὰ τὸν γενναιόδωρον χορηγὸν μένουσιν ἄγνωστα, ὅσον αὐτὸς ἠθέλησε νὰ μείνῃ ἀφανής, ἵνα ἐπιδειχθῇ σὺν τῇ ἰδρῦσει τοῦ διὰ τοῦ χρήματος αὐτοῦ συσταθησομένου Πανεπιστημίου μόνῃ μορφῇ συνδεομένη μετ' αὐτοῦ ἢ μεγάλη μορφῇ τοῦ Καποδιστρίου.

Διηγείται ὁ Πλούταρχος, ὅτι ὁ Φειδίας, καλλιτεχνήσας τὴν χρυσελεφαντίνην Ἀθηνᾶν, ἀνετύπωσεν εἰς τὴν ἀσπίδα τῆς θεοῦ μορφὴν ὡς πρεσβυτοῦ φαλακροῦ πέτρων ἐπιημένου δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν καὶ τοῦ Περικλέους εἰκόνα παγκάλῃν παχομένου πρὸς Ἀμαζόνα. Συνεδύασεν οὕτως ὁ περιφανής τῶν Ἀθηνῶν γλύπτης ἐν τῷ καλλιτεχνήματι ἀμφοτέρας τὰς εἰκόνας, τὴν τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τὴν τοῦ ἐκτελεστοῦ. Ἄλλ' οὐχ οὕτως ὁ Δομπόλης. Μόνον τοῦ Καποδιστρίου ἠθέλησε νὰ ἐπιδειχθῇ ἢ εἰκὼν ἐν τῷ ἰδίῳ ἑαυτοῦ κατασκευάσματι.

Θέλοντες δ' ἡμεῖς νάναπλάσωμεν καὶ τοῦ ἰδρυτοῦ τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου τὴν μορφὴν καὶ ἀναπαρστήσωμεν πρὸς τῷ ἐκείνου καὶ τούτου τὸν βίον εὐρισκόμεθα ἐν ἀδυναμίᾳ σχεδὸν τελεία. Καὶ τῆς μὲν εὐγενοῦς αὐτοῦ μορφῆς εἰκὼν οὐδεμία περιεσώθη. Τοῦ δὲ βίου πενιχρότατα ἔχομεν μνημόσυνα, καὶ μόνῃ σχεδὸν πηγῇ, ἐξ ἧς δυνάμεθα νάρουσθῶμέν τι τὸ ἄξιον λόγου περὶ τοῦ ἀνδρός, εἶνε αὐτὴ αὐτοῦ ἢ διαθήκη, τὸ τέρμα τοῦ ἐντίμου βίου καὶ

οὐχὶ αἱ ἀπαρχαί, ἐξ ὧν ἀπεκόμισε τὸν πλοῦτον, ὃν διέθεσεν ὑπὲρ τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἐν τῇ πατρίδι.

Αὐλικὸν σύμβουλον καὶ ἱππότην ὀνομάζει ἑαυτὸν ὁ Ἰωάννης Δομπόλης εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς διαθήκης, συντεταγμένης καὶ ὑπογεγραμμένης τὴν 4 Φεβρουαρίου 1849, ἡμέραν καθ' ἣν ἡ νέα ἐλληνικὴ πολιτεία ὥρισε νὰ τελεῖται τὸ μνημόσυνον τοῦτο τῶν ἰδρυτῶν. Καθώρισε δὲ ὅπως πλὴν τινων μικρῶν κληροδοτημάτων, ἅτινα κατέλιπεν εἰς συγγενεῖς τοῦ πατρὸς, ἐν Ἡλείῳ οἰκοῦντας, τὸ ἐκ 232.857 ἀργυρῶν ῥουβλίων ὑπόλοιπον τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ κατατεθῆ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργείου τῆς Ῥωσίας ἐν πιστωτικοῖς καταστάμασι τῆς χώρας ἐκείνης μέχρι τῆς 1 Ἰανουαρίου 1906, ὅτ' ἐκ συνεννοήσεως τῆς ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῆς Ῥωσικῆς ἐμελλε νὰ μεταφερθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον τὸ κεφάλαιον μετὰ καὶ τῶν τόκων πρὸς ἀνίδρυσιν ἐν Ἀθήναις, ἢ ἐν οἰαδήποτε ἄλλῃ πόλει ἣτις ἔσται προτείνουσα τῆς Ἑλλάδος τῇ 1906, Πανεπιστημίῳ ὀνομασθησομένῳ Καποδιστριακοῦ. Ὁμοίως δ' ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ἵνα τριάκοντα ἕως πενήκοντα τῶν σπουδαστῶν ἐκλέγωνται πάντοτε ἐκ νέων καταγομένων ἐξ Ἡλείου.

Ἄλλ' ὁποῖός τις ὑπῆρξεν ὁ διαθέτης; Ὁ Ἰωάννης Δομπόλης ἢ μᾶλλον Ντομπόλης πατέρα εἶχε τὸν ἐκ Κρετσουνίστης τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων Τριαντάφυλλον Δομπόλην, ἐγεννήθη δὲ κατ' ἄγνωστον ἔτος ἐν Ῥωσίᾳ. Ταῦτα εἶνε τὰ μόνα περὶ αὐτοῦ ἐξ ἰδιωτικῆς εἰδήσεως γνωστά· ἄγνωστα δὲ παντελῶς μένουσι τὰ κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ, καὶ μόνον μανθάνομεν, ὅτι κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς λειτουργίας τοῦ ἐν ἔτει 1834 διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος συσταθέντος Γενι-

κοῦ ταμείου τοῦ Βασιλείου ἐχρημάτισε γενικὸς ταμίας, ὡς ἐλέγετο τότε ὁ κεντρικὸς ταμίας. Ἀργότερον δὲ κατ' ἄγνωστον ἔτος μετέβη ἢ μᾶλλον ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ῥωσίαν, καὶ ἔζη ἐν Πετροπόλει. Ἐκεῖ δὲ βλέπομεν αὐτὸν ἀπευθύνοντα τῇ 12 Ἰανουαρίου 1849 πρὸς τὸν ἀρχικαγκελλάριον Πρίγκιπα Νεσσελρόδ ἐπιστολὴν, δι' ἧς, προτιθέμενος νάφιερῶση τὴν περιουσίαν χάριν τῆς ἐν Ἑλλάδι δημοσίας ἐκπαίδευσως, ἐξήτει τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσίας Νικολάου Α'. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ποιούμενος λόγον περὶ τῆς συνδεύσης αὐτὸν ἀπὸ τοῦ 1809 μετὰ τοῦ Καποδιστριαίου φιλίας, ἐπιφέρει καὶ τὰ ἐξῆς, ὧν τινα ἐπαναλαμβάνονται καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ.

«Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τὰς ἐπακολουθησάσας εἰς
 »τὸν σύνδεσμον ἡμῶν ὑπεστέθημεν ἀμοιβαίως νάφοσιωθώ-
 »μεν ἀπρότεροι εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἀναγκαίων πόσων,
 »ὅπως διοργανώσωμεν τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν παρὰ τοῖς
 »Ἕλλησι, τοῖς δυστύχοις ἡμῶν συμπατριώταις . . . Ἐκτοτε
 »τὸ κύριον καὶ σχεδὸν τὸ μόνον ἀντικείμενον τῶν φροντίδων
 »μου ὑπῆρξε νὰ ἐκπληρώσω ἐπαξίως τὴν εὐχὴν ἣν εἶχον
 »τάξει . . . καὶ παρηγορήθην ἀναλογιζόμενος, ὅτι ὁ θεὸς
 »εἶχεν εὐλογήσει τὴν ἐγκαρτέρησιν, μεθ' ἧς εἶχον ἐπιδιώξει
 »νὰ τύχω τοῦ σκοποῦ ὃν εἶχον προδιαγράψει».

Κατὰ ταῦτα ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἰωάννου Δομπόλη, ὅπως διαθέσῃ τὴν περιουσίαν χάριν ἰδρύσεως τοῦ Καποδιστριαικοῦ Πανεπιστημίου δὲν ὑπῆρξεν αἰφνίδιος ἐπίνοια τῆς ὑστάτης ὥρας, ἀλλὰ προήλθεν ἐκ σχεδίου ὠρισμένου, ὅπερ τὸ πρῶτον εἶχε προδιαγράψει κατὰ νοῦν πρὸ τεσσαράκοντα ὄλων ἐτῶν. Λυπηρὸν δὲ εἶνε, ὅτι δὲν κατέστη μέχρι τοῦδε

δυνατὸν νὰ γνωσθῆ κατὰ τίνα τρόπον ἀπέκτησε τὰς ἐκκα-
 θαρθείσας διακοσίας πενήκοντα πέντε χιλιάδας ῥουβλίων
 τὰς κατατεθείσας ὑπὸ τοῦ ῥωσικοῦ Ὑπουργείου ἐν τῇ
 Τραπεζῇ τῆς Ῥωσίας, ὅπως ἐξήκοντα περίπου ἔτη μετὰ τὸν
 θάνατον αὐτοῦ ἰδρυθῆ διὰ τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ εἰς ἑπτὰ ἑκα-
 τομμύρια καὶ ἑπτακοσίας χιλιάδας δραχμῶν αὐξηθέντος κε-
 φηλαίου τὸ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Ἀναγκαζόμεθα
 δὲ νὰ ρεκεσθῶμεν εἰς τὴν βεβαίωσιν αὐτοῦ ἐκείνου τὴν περι-
 λαμβανομένην ἐν τῇ πρὸς τὸν Νεσσελρὸδ ἐπιστολῇ, δι' ἧς
 ὁμολογεῖ χάριτας εἰς τὸν θεὸν τὸν εὐλόγησαντα τὴν ἐγκαρ-
 τέρησιν, μεθ' εἶχεν ἐπιδιώξει τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς πρὸ τεσ-
 σαράκοντα ἐτῶν δοθείσης εἰς τὸν Καποδίστριαν ὑποσχέσεως.

Τίς οἶδεν ὅποσαι βιοτικαὶ στερήσεις κρύπτονται ὑπὸ
 τὴν ἀπλὴν ἐκείνην λέξιν ἐγκαστήσεως. Μόνον ἡ ἀναλογία
 τῆς περὶ πᾶσαν δαπάνην φειδοῦς, τῆς ἀποφυγῆς οὐ μόνον
 πάσης ἐν τῷ βίῳ ἀπολαύσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀναγ-
 καιοτάτων, ἦν δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν ἐν τοῖς ἱστο-
 ρουμένοις περὶ ἄλλων εὐγενῶν τέκνων τῆς Ἡπείρου, κο-
 σμησάντων τὰς Ἀθήνας διὰ μεγάλων καθιδρυμάτων τῆς
 παιδείας καὶ τῆς φιλανθρωπίας, δύναται νὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς
 ἀμυδρὰν ἰδέαν πῶς ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν ἐξοκονομεῖτο ὑπὸ
 τοῦ μέλλοντος χορηγοῦ ὁ ὀβολός, ὅπως σωρευθῆ χρυσὸς
 χάριν τοῦ μεγάλου κληροδοτήματος. Αὐτὰ τὰ μαρτυρού-
 μενα ὑπὸ τοῦ ἐν ἔτει 1850 πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος παρὰ
 τῇ ῥωσικῇ αὐλῇ Κωνσταντίνου Ζωγράφου ἀρκοῦσι νὰπο-
 καλύψωσι μίαν γωνίαν τοῦ πέπλου τοῦ καλύπτοντος τὰ
 κατὰ τὸν βίον τοῦ Δομπόλη καὶ τὰ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν
 οὐχὶ ἀνομοίως πρὸς τὸν Ῥιζάρην κατέθετε τοὺς ὀβόλους

αυτοῦ εἰς τὸν κορβανᾶν τῆς πατρίδος. Ἐνταλθεὶς ὁ πρεσβευτὴς νὰ μάθῃ ἀκριβέστερα περὶ τῆς διαθήκης τοῦ χορηγοῦ, ζῶντος ἔτι ἐν Πετροουπόλει, περὶ ἧς ἀόριστοι ὄλως θρυλοὶ εἶχον περιέλθει εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Κυβέρνησιν, εἰς ἣν καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος τοῦ Δομπόλη εἶχε ψευδῶς ἀγγελθῆ, ἔγραφε τῇ 11 Ἀπριλίου 1850 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργεῖον· «Μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐπέτυχα»
 «νὰ ἐνταμῶσω τὸν κύριον Δομπόλην εἰς τὴν πενιχρὰν κατοικίαν του. Εἶνε ὑπέργηρος καὶ πάσχει χρονίαν τινὰ ἀσθένειαν, ἣτις εἶνε συνέπεια καὶ τῆς προβεβηκυίας του ἡλικίας καὶ τοῦ παρελθόντος διαιτητικοῦ του συστήματος.
 » Ἀμφιβάλλω ἂν ἡ κατάστασις τῆς σωματικῆς του μηχανῆς τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ μὴ ἀποχαιρεῖται ὀγλήγορα τὰ τοῦ κόσμου τούτου».

Μάτην ὁ πρεσβευτὴς καθ' ἣν εἶχε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐντολὴν ἀπεπειράθη νὰ πείσῃ τὸν Δομπόλην, ἵνα ἀντὶ τῆς ἤδη ὑπ' αὐτοῦ ὑπογεγραμμένης διαθέσεως τῆς περιουσίας πρὸς ἴδρυσιν Πανεπιστημίου μετὰ πενήκοντα ἑπτὰ ἔτη διαθέσῃ τὸ ὑπάρχον τότε ποσὸν ἵνα χρησιμεύσῃ ἀπὸ τοῦδε εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Ἑλλάδος καταστημάτων. « Ἄλλ' ἢ εἰσήγησίς μου αὕτη, προσθέτει ὁ Ζωγράφος, δὲν ἔκαμε τὴν παραμικρὰν ἐντύπωσιν, καὶ ὁ γέρον ἐπέμεινε ἀκλόνητος εἰς τὴν πρώτην του ἀπόφασιν»¹.

Εἰς τὴν ὀλυμπίαν ἐκείνην γαλήνην τοῦ μελλοθανάτου

¹ Ἴδε **Σταμ. Α. Ἀντωνοπούλου** Ὁ Δομπόλης καὶ τὸ κληροδότημα αὐτοῦ (Δελτίον τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Β. Ὑπουργεῖου. Μέρους πρῶτον, τεῦχος 1ον. Ἐν Ἀθήναις. 1911). Ἐκ τοῦ φυλλαδίου τούτου ἐλήφθησαν αἱ ἀνωτέρω ὀλίγα περὶ τοῦ Δομπόλη εἰδήσεις.

γέροντος καὶ τὴν ἀκλόνητον εἰς τὰς ἰδίας ἑαυτοῦ πεποιθήσεις ἐμμονὴν ὀφείλεται ἢ σημερινὴ ἴδρυσις τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου. Τὸ δὲ ἄγνωστον τῶν περιπετειῶν τοῦ βίου τοῦ ἰδρυτοῦ αὐξάνει μέχρι φαντασμαγορίας τὴν μυστηριώδη αἴγλην τῆς πατριωτικῆς αὐτοῦ ἐλευθεριότητος. Τὰ ἄνθη, ἅτινα τὸ πρῶτον σήμερον ραίνουσιν ἐπὶ τοῦ ἀγνώστου, ἀλλ' ἀλησμονήτου τάφου του ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐν Ἀθήναις νεότευκτον αὐτοῦ ἴδρυμα καὶ οἱ ἠπειρωτικοὶ ἐκεῖνοι βλαστοὶ, οἵτινες θὰ παιδευθῶσι διὰ τῆς χορηγίας αὐτοῦ, δρέπονται οὕτως εἰπεῖν ὁμοῦ ἀπὸ τῶν λειμώνων τῆς πρωτεύουσας τοῦ σύμπαντος ἑλληνισμοῦ, ἀπὸ τῆς εὐάνδρου τοῦ χορηγοῦ πατρίδος καὶ ἀπὸ τῶν θαλασσῶν κήπων τῆς νήσου τῶν Φαιάκων, ὅπου ἀναπαύεται ὁ νεκρὸς τοῦ μεγάλου τῆς Ἑλλάδος πολίτου ἐκεῖνου, εἰς ὃν εἶχεν ὁμόσει ὁ Δομπόλης νάφιερσιν τὸν βίον ὅλον χάριν τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἔθνους.

Ἄπὸ τῶν προπόδων τῆς Ἀκροπόλεως ἢ Θεολογία, ἢ Θέμις καὶ ἢ Φιλοσοφία, αἱ ἐπώνυμοι τῶν τριῶν τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου σχολῶν, διαπέμπουσι σήμερον εἰς τὴν ἐρημικὴν μονὴν τῆς Πλατυτέρας, ὅπου κοιμᾶται ὁ Καποδίστριας, καὶ εἰς τὴν ψυχρὰν πλάκα τοῦ ἐν μέσῳ τῶν πάγων τοῦ βορρᾶ ἠγνοημένου τάφου τοῦ Ἰωάννου Δομπόλη μίαν καὶ μόνην λέξιν, ἀνακεφαλαιοῦσαν ὅλα τὰ αἰσθήματα τὰ πλημμυροῦντα τὴν ἡμετέραν καρδίαν, συνοψίζουσαν ὅλας τὰς ἐπαγγελίας, ὧν βαρυτάτην ἀναλογιζόμεθα τὴν εὐθύνην, τὴν μίαν λέξιν *Εὐγνωμονοῦμεν*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000016735

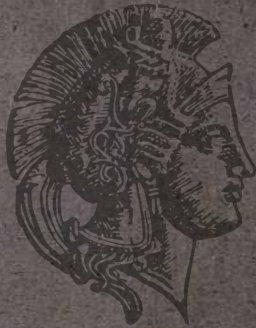
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

A11738

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ